

Становище

От проф. д-р Асен Рачев Гудев, дмн

Ръководител Кардиологична клиника при УМБАЛ"Царица Йоанна",
ИСУЛ-София

**ОТНОСНО дисертационния труд на доц. д-р Снежанка Томова Тишева-
Господинова «СЪРДЕЧНО – СЪДОВ РИСК И СЪРДЕЧНО –
СЪДОВИ ПРОМЕНИ ПРИ ПАЦИЕНТИ С ПСОРИАЗИС,,**

за придобиване на научната и образователна степен "Доктор на

медицинските науки", научна специалност" кардиология"- шифър 03.01.47

(Заповед № 1124 от 28.06.2012 на Ректора на Медицински университет - Плевен Проф. д-р Г. Горчев, д.м.н. „за включването ми в състав на научно жури за защита на дисертационен труд за придобиване на научна и образователна степен „Доктор на медицинските науки”, с кандидат доц. д-р Снежанка Томова Тишева- Господинова от Катедра „Кардиология, пулмология и ендокринология ” при МУ- Плевен)

I. Актуалност на труда

През последните пет години стана известно, че псориазисът е хронично възпалително заболяване на кожата, опосредствано от имунната система, което поражда 2-3 % от населението и е свързано с повишен сърдечно-съдов рисков профил. То се поражда и поддържа от различни възпалителни посредници (медиатори) които са компоненти на вродения и придобития имунитет.

В България въпреки значителния принос на българската дерматологична школа относно терапията, няма проучване върху сърдечно-съдовия рисков профил на тези болни. Настоящият дисертационен труд за пръв път разглежда всички аспекти на кардиоваскуларния риск и сърдечно-съдовата патология сред българска кохорта от пациенти с псориазис vulgaris. Това прави актуален дисертационния труд, който в съответствие с изискванията за придобиване на научната и образователна степен разглежда голям научно-изследователски интердисциплинарен проблем и дава отговор на въпроси касаещи влиянието на псориазиса върху всеки един от рисковите фактори, стратификация на риска, превантивните мерки, които трябва да се

приложат. Дисертационният труд разглежда и най-често срещаните сърдечно-съдови промени в хода на системното заболяване.

Проведено е проучване тип случай-контрола с достатъчна статистическа достоверност и тежест на заключенията и изводите. Авторката обобщава резултатите от своето проучване, предлагайки лесно изпълним алгоритъм за превенция и контрол на сърдечно-съдовите рискови фактори при болните с псориазис.

Дисертационния труд е със съществен научно-теоретичен и клиничен принос.

II. Структура на дисертационния труд

Структура на дисертацията:

В настоящия си вид рецензираният дисертационен труд е с обем от 270 стр. Състои се от пет глави. Дисертационният труд е представен в завършен вид на 270 страници, 62 таблици и 82 фигури и 2 приложения . Считам, че структурата на работата е логично конструирана .

Библиографската справка е от 345 заглавия от тях 9 български автори.

Литературният обзор е направен от дисертанта в добър стил, показва добро познаване на научните постижения в тази област. Представен е на 85 страници и се състои от 3 раздела разглеждащи последователно: Psoriasis vulgaristo системно заболяване; Ролята на рисковите фактори при псориазис и атеросклероза; Общи патогенетични механизми за развитие на атеросклероза и псориазис. Оценка и контрол на сърдечно-съдовия риск.

Дисертантката обобщава литературния обзор и въз основа на данните от него очертава важни проблеми.

Цел и задачи:

Целта е ясно формулирана: “ДА СЕ ПРОУЧАТ РИСКОВИТЕ ФАКТОРИ ЗА АТЕРОСКЛЕРОЗА, ОЦЕНИ СЪРДЕЧНО-СЪДОВИЯ РИСК И ПРОЯВИТЕ НА СЪРДЕЧНО-СЪДОВИ ЗАБОЛЯВАНИЯ ПРИ ПАЦИЕНТИ С PSORIASIS VULARIS В ПЛЕВЕНСКА ОБЛАСТ”.

Поставените 18 задачи са ясно дефинирани съобразно проблемите, които трябва да намерят отговор в дисертационния труд.

Клиничен контингент и методи:

Проведено е проучване от типа “случай - контрола” или тип “кохортно” на следните групи:

- I- пациенти с умерена и тежка форма на псориазис, които имат нужда от системна терапия (n=103)

II- контролна група сравнима по пол и възраст без псориазис (n=101)

Двете групи са формирани по конкретни критерии, подробно представени в дисертационния труд

Методите на изследване са представени подробно и ясно - от физикалното изследване до подробно описаните неинвазивни процедури. Новаторска е стратификацията на риска по SCORE chart системата приложена в това проучване. Пациентите са оценени съобразно SCORE в 3 групи: високорискови, с умерен риск и нисък риск. Цялата тази стратификация е при две възрастови подгрупи, под и над 45 години, при всяка от изследваните групи в търсене на специфичните особености в нарастването на сърдечно-съдовия риск при изследваните кохорти.

Проучването е комплексно по отношение на изучавания обект и предмет, репрезентативно и изчерпателно за представително време на наблюдение. Дизайнът съчетава описателно срезово и аналитично проучване тип „случай-контрола”. Наблюдението е проведено от автора на разработката, което го прави особено ценно.

- Използват се социологически методи/проучване на документацията/
- Клинични методи за диагноза и лечение
- Епидемиологични методи
- Статистически методи

Статистическите методи са оптимално подбрани. Събраната информация беше въведена и обработена със статистическия пакет IBM SPSS Statistics 19.0.0. За ниво на значимост, при което се отхвърля нулевата хипотеза бе избрано $p < 0,05$. Някои данни от проучването са обработени с пакета статистически компютърни програми Statgraphics Plus for Windows и EXCEL.

Собствени резултати

Резултатите от проучването са представени в няколко среза-направен е сравнителен анализ на честотата, специфичните параметри, медикаментозния контрол, давността на всеки от големите рискови фактори за атеросклероза спрямо клиничния дебют на псориазис. Направен и анализ на честотата и разпространението на други рискови фактори с не толкова съществен самостоятелен принос за атеросклерозата, които са общи за двата патологични процеса. Собствените резултати са представени обстойно и добре онагледени с таблици и графики. Много добре са проучени и анализирани в сравнителен аспект атерогенните дислипидемии- голям, значим проблем за българската популация. Прецизно са анализирани и другите атерогенни рискови фактори –

артериална хипертония метаболитен синдром, захарен диабет тип 2 тютюнопушене .

Авторката прави мотивирана препоръка за необходимост от работа в екип за ранно откриване на сърдечносъдовите рискови фактори с оглед възможностите за ранна превенция на сърдечносъдовия риск и подобряване на прогнозата .

Дисертационният труд завършва с алгоритъм за поведение при псориазис, който включва основен екип от общопрактикуващ лекар, дерматолог и кардиолог и допълнително ендокринолог, ревматолог и психиатър, за своевременна и компетентна ранна интервенция при пациенти с псориазис и сърдечносъдов риск.

Дефинирани са 1бизвода, които в конспектиран вид проведените проучвания. Авторката е представила 18 приноса от собствените научни резултати, които приемам.

Авторефератът отговаря по структура и съдържание на общоприетите изисквания. Посочените приноси са обективни. Повечето от тях имат оригинален характер и това е логично, имайки предвид актуалността на изследвания проблем. Предоставена е декларация за оригиналност.

Посочените публикации към дисертационния труд са 34 и отразяват съществени страни от разглежданите проблеми в дисертацията. Те са отпечатани в авторитетни специализирани списания. В 16 от публикациите доц. д-р Тишева е самостоятелен или първи автор. Девет от публикациите са в международни списания. Посоченото удовлетворява критериите за придобиване на научната степен „Доктор на науките”, заложен в Правилника за развитие на академичния състав в МУ – Плевен. **Общ IF=31,461** за посочените публикации.

Има 136 публикации извън темата на дисертационния труд.

Под ръководството на доц.Тишева са защитили ОНС «доктор» двама докторанти и трима разработват своите дисертации в клиниката сега.

В заключение:

Доц. Тишева е представила значим научен труд, който отговаря на изискванията и представлява теоретично обобщение и решение на голям научно приложим проблем какъвто е сърдечносъдовия риск и

**сърдечносъдовите промени при пациенти със заболяването псориазис
вулгарис.**

**Трудът е с определен принос за насочване на превантивния подход
за ранна редукция на сърдечносъдовия риск при точно дефинираната и
добре известна високорискова популация пациенти с псориазис.**

Представеният за становище дисертационен труд отговаря напълно
на количествените показатели по критерии за придобиване на научната и
образователна степен „Доктор на медицинските науки“.

Това ми дава основание да препоръчам на членовете на научното жури да
гласуват положително за придобиване на научно-образователната степен
„Доктор на медицинските науки“ от доц. С. Тишева - Господинова.

06.07. 2012 г

Проф.д-р Асен Гудев, дмн

